Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҥуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 51 (1024)
Бэс ыйын
27
күнэ
ОПТУОРУННЬУК
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

УЛУУ ОКТЯБРЬСКАЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ РЕВОЛЮЦИЯ 50 СЫЛА ТУОЛУУТУГАР ССКП КИИН КОМИТЕТЫН ТЕЗИСТЭРИН ТУҺУНАН

ССКП Киин Комитетын Пленума 1967 сыл бэс ыйын 21 күнүгэр ылыммыт уураах

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолуутугар ССКП Киин Комитетын тезистэрин биһириигэ.

Улуу Октябрь историятыттан фотодокуменнар

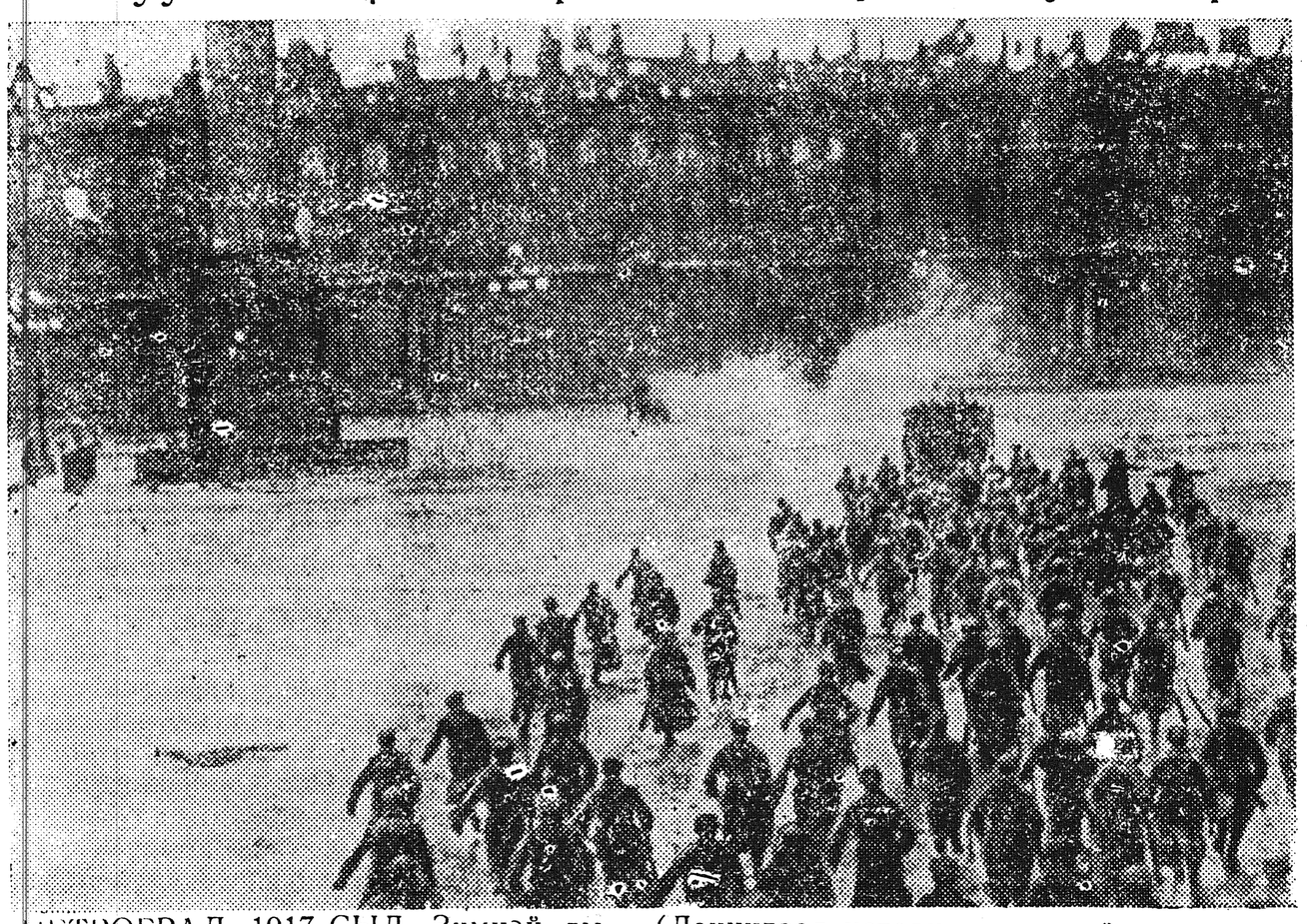

ПЕТРОГРАД. 1917 СЫЛ. Зимнэй дыбарыаһы-штурмалааһын (Ленинград историяҕа музейыттан снимок).

ПАСПОРТНАЙ РЕЖИМИ ХАЛБАҤНААБАККА ТУТУҺУОХХА

ССРС Министрдэрин Советын 1953 сыллаах алтынньы 21 күнүнээҕи уураах паспордар туһунан бигэргэтиллибит балаһыанньанан куораттарга, ороҥуон киинигэр олорор 16 саастарын туолбут ССРС гражданнара олорор сирдэринэн паспорданар эбээһинэстээхтэр. Паспордары милиция органнара биэрэллэр. Паспорт уларыйар: болдьоҕо аастаҕына, гражданнар аттара, араспаанньалара уларыйдахтарына ,паспорга бэлиэтээн суруйуулар сыыһалаахтара көһүннэҕинэ,эбэтэр паспоры туһанарга көдьүүһэ суох буоллаҕына.

Гражданнар паспордарын сүтэрдэхтэринэ, уоҕардахтарына милиция органыгар кэлэн, суругунан биллэриэхтээхтэр. Атын сиртэн кэлбит гражданнар куораттарга үс хонугунан, тыа сирдэригэр нэдиэлэни аастакка пропискаланыахтаахтар. Ол гынан баран Өлөөн бөһүөлэгэр олорор сорох дьоннор пропискаланары наадалааҕынан а хаттар. Райсовет административнай комиссиятынан Татаринов С.П., Игнатьев И.А ыстараптаннылар.

Паспортнай режими туһуу дьоннор кэлиилэринбарыыларын учуоттааһыҥна эрэ оперативнай суолталаах буолбатах. Кини норуот хаһаайыстыбатын былааннаах-ыҥна улахан суолталаах. Ону таһынан гражданнар олорор сирдэригэр биир уулуссаттан атын уулуссаҕа, ороҥуон иһигэр көстөхтөрүнэ, хат пропискалаталлар. Ороҥуон таһыгар бараччылар паспортан, байыаннай учуоттан уһулаллар.

Паспоры солуок быһыытынан тутуу былдьаан ылыы уонна биэрии бобуллар. Совхоз дирекцията дьоннор паспордарын тутан баран, төннөрбөккө олорор. Тэрилтэ салайааччылара саҥа кэлбит дьоннору пропискаламмыттарын кэннэ үлэҕэ ылыахтаахтар. Үлэһиттэри пропискалаппакка ылбыт тэрилтэлэр салайааччылара ороҥуоннай административнай комиссия көрүүтүгэр ыытылаллар уонна уон солк. тиийэ ыстаааптаналлар. Паспортнай режими халбаҥнаабакка тутуһуу бары гражданнар ытык эбээһинэстэрэ.

С.П. СПИРИДОНОВ,
ороҥуоннаах милиция отделениетын начаалынньыга.

БУКА БАРЫ—ЫҺЫАХХА!

От ыйын иккис күнүгэр ороҥуон киинигэр Советскай былаас 50 сылын уонна Саха АССР тэриллибита 45 сылын туолууларыгар аналлаах сайыҥҥы национальнай быраһыннык—ыһыах буолар.

Ыһыахха маассабай оонньуулар, спорт национальнай көрүҥнэригэр күрэхтэһиилэр, уус-уран самодеятельность концерда буолаллар.

Буфет үлэлиэҕэ.

Бука бары—ыһыахха!

СОВЕТСКАЙ СОЮЗ КОММУНИСТИЧЕСКАЙ ПАРТИЯТЫН КИИН КОМИТЕТЫН ПЛЕНУМУН ТУҺУНАН

информационнай иһитиннэрии

1967 сыл бэс ыйын 21 күнүгэр ССКП Киин Комитета үлэтин салҕаата.

ССКП КК Генеральнай секретара таб. Л.И.Брежнев „Израиль Ближнэй Востокка агрессиятынан сибээстээн Советскай Союз политикатын туһунан“ дакылаатын дьүүллэһиигэ тыл эттилэр: Узбекистан Компартиятын КК бастакы секретара Ш.Р.Рашидов, ССКП Горьковскайдааҕы обкомун бастакы секретара К.Ф.Катушев, Грузия Компартиятын КК бастакы секретара В.П.Мжаванадзе, ССКП Челябинскайдааҕы обкомун бастакы секретара Н.Н.Родионов, Азербайджан Компартиятын КК бастакы секретара В.Ю.Ахундов, Белоруссия Компартиятын Минскайдааҕы обкомун бастакы секретара И.Е. Поляков, Латвия Компартиятын КК бастакы секретара А.Э.Восс, ССРС суруйааччыларын союһун бырабылыанньатын секретара, суруйааччыА.Е. Корнейчук, ССПК Краснодарскайдааҕы крайкомун бастакы секретара Г.С. Золотухин.

Киин Комитет Пленума бу боппуруоска уурааҕы биир санаанан ылынна.

Киин Комитет Пленума Улуу Октябрьскай социалистическай революция 50 сыла туолуутугар ССКП КК тезистэрин дьүүллэстэ уонна биһирээтэ.

Пленумҥа ССКП КК Генеральнай секретара Л. И. Брежнев түмүк тылы этгэ.

Пленум таб. Ю.В.Андроповы ССКП КК Политбюротун чилиэнигэр кандидатынан быыбардаата.

Пленум таб. Ю.В.Андроповы атын үлэҕэ барарынан сибээстээн ССКП КК секретарын эбээһинэһиттэн боҕохолоото.

Манан ССКП КК Пленума үлэтин бүтэрдэ.

КОЛЯ

Кини харахха быраҕылардыы доҕолоҥнуу-доҕолоҥнуу хааман иһэр. Ити бэркэ биләр киһим.

—Ылдьаа, тугу кэпсээтиҥ? — эйэҕэстик илиитин биэрэр.

—Үчүгэй Коля хаһанбу диэки быраҕылынныҥ?

—Бэһэҕээ кэлтим. Сотору Дьэлиҥдэлиэм, ыстаадабар тахсыам,—Коля Лганов мичээрдии турар.

Коля өрүүтүн хоһоон суруйар, табыллыбыт дии санаатаҕына хаһан баҕарар дьүүллэһэр, ырытыһар. Бу сыыһа диэтэххинэ да, сөп, көннөрүөм диир үгэстээх. Хаһан баҕарар аҕа табаарыс тылын истэр уонна ылынар хаачыстыбаларын - иһин дьоннор Коляны ытыктыыллар.

—Эн санаан көр әрэ. Тоҕо биһиги әдэр дьоннорбут таба иитэр ыстаадаттан куттаналларый? Биитэр райкомол ыыппат дуу? Комсомол райкома әдэр ыччаттар таба иитиитигэр тахсалларын тэрийэр. Ыччаттар тыаҕа тахсыах тустаахтар. Олох уйгутун, били этэргэ дылы, тыа үлэһиттэрэ оҥороллор,—Коля наҕыллык кэпсиир.

Кинини утары көрөн олорон араах ааһы әргитэ саныыбын. Икки сыллаҕыта Уудьаҕа комсомол райкомун путевкатынан таба иитиитигэр барбыта. Ол үрдүк итэҕэли күн бүгүнүгэр диэри чиэстээхтик толорор. Биһиги дойдубут маннык үтүөкэн дьоннордоох буолан коммунистическай общество кэхтибэт кэрээбэт дьылҕатын айар

—Коля биһигини умнума, өрүүтүн суруйа тур,—Лганов ка этэбин.

—Хаһан баҕарар киһини хаһыат, бэчээт үөрэтэр,—Коля бигэтик этэр.

—Коля, биир әмэ хоһоонуттан аах әрэ.

—Кэбис, доҕор, —киһим кэтэмэҕэйдээн баран ытыстарын нэлэччи туппутунан сыыйа ааҕар. Кини ыллыыр ырыатын хас биирдии строката бу хоту сир маанылаах кыыһын—Өлөөн сайаҕас ыччатыгар, үтүөкэн сиригэр тапталы туойар. Туойуллар кэхтибэт әдэр саас тойуга.

Н. В. ПОДГОРНАЙ ХАР-га КЭЛЛЭ

КАИР, бэс ыйын 21 күнэ. (ССТА). ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Н.В. Подгорнай Холбоһуктаах Арабскай Республика президенэ Гамаль Абдель Насер уонна Правительствотын ыҥырыыларынан бүгүн Каирга кэллэ.

ДЬОҢҢО ҮТҮӨЛЭЭХ

Үһүк хотугу сиргэ Советскай былааһы олохтоохуҥна, биһиги оройуоммутун, кини колхозтарын тэрийиигэ активнай кыттыыны ылбыт дьоннортон биирдэстэриэн Спиридон Ксенофонтович Боескоров буолар. Кини биһиги оройуоммутун тэрийиигэ үгүс сыратын биэрбитэ. Маннай табаарыстыбалары, онтон колхозтары сүһүөҕэр туруорсубута, бөҕөргөтүспүтэ, салайсыбыта. 1936 сыллаахха оройуоҥна 4 нэһилиэк: Өлөөн, Дьэлиҥдэ, Кирбэй уонна Солоҕоон тэриллибиттэрэ. Ити дьыл кулун тутар 1 күнүгэр Кирбэй нэһилиэгин Советын баастакы председателиэн С.К.Боескоров быыбардаммыта. Манна Спиридон Ксенофонтович нэһилиэк тэриллэ-хаһаайыстыба, үөрэх-культура өттүнэн бөҕөргүүрүгэр элбэх сыратын биэрбитэ. Итинтэн ыла кини үлэҕэ дьоҕурдаах, дьоҥҥо-сэргэҕэ биһирэтэр буолан оройуоҥна араас салайар хаһаайыстыбаннай, советскай дуоһунастарга сыламтата суох үлэлээбитэ. Спиридон Ксенофонтович ханна да үлэлээбитин иһин үчүгэй салайаччы, амарах сүрэхтээх табаарыс быһыытынан биллибитэ. Эргэ Сухаана нэһилиэгэр Папанин аатынан, онтон Чкалов аатынан колхозтарга председателинэн, кэлин оройуоҥҥа сир салаатын сэбиэдиссэйинэн, райсовет исполкомун председателин солбуйааччытынан үлэлии да сылдьан дьон-норуот олоҕо-дьаһаҕа туспарыгар, сайдарыгар ис сүрэҕиттэн кыһаллара. Кини көрсүлүүлэр ыарахаттары кыайдахтарына сүрдээхтик үөрэрэ, оттон итэҕэскэ-быһаҕаска эйэлэспэт салайааччы этэ. Ону Спиридон Ксенофонтовичы биилэр, кинини кытта биргэ үлэлээбит дьоннор бэркэ өйдүүллэр, билигин ол туһунан киэн туттан кэпсиллэр.

Үөһэ ахтыбыппыт курдук С.К.Боескоров үлэтин-хамнаһын үгэнигэр сылдьан ыалдьан өлөн туораабыта.

Кини итини таһынан төһө даҕаны үөрэҕэ кыратын иһин, сахалыы улахан толкуйдаах, бэйэтин туһугар киэҥ уопсай билиилээх-көрүүлээх киһи этэ. Үгүстүк аҕара, суруйара. Кини биһиги оройуоммут маҥнай тэриллиэҕиттэн кэми хабан өлүөр диэри оройуон тэриллибит историятын суруйан хаалларбыта. Бу илиинэн суруллубут үгүс страницалаах улахан суолталаах политическай документ. Ол документ билигин ССКП райкомугар уурулла сытар. Соҕотох итинтэн да Спиридон Ксенофонтович оройуон аан маҥнай тэриллибит күнүттэн ыла оройуону тэрийсиигэ активнайдык кыттыбытын көрөбүт.

Таб. Боескоров биргэ үлэлээбит доҕорун, биһиги оройуоммутун төрүттэспит, БСКСК Хотугу комитетын президиумун урукку чилиэнэ И.Н. Сусловы кытта мэлдьи суруйсара. Иннокентий Михайлович 1964 сыллаахха ыыппыт сургар бу курдук суруллар: **„Күндү Спиридон Ксенофонтович, эн салайар колхоһуҥ таба иитиитигэр өссө ситиһиилэннин, таба өлүүтэ-сүтүүтэ суох буоллун, сааскы төрөтүү хампаанньатын этэҥҥэ түмүктээн. Колхоһуҥ дьоно—ыраах туундара хорсун үлэһиттэрэ өлгөм дохуоту аҕыстыннар... Мин өйбөр Саха норуотун үтүөкэннээх үлэһит дьонун мэссүөннэрэ, кинилэр айымньылаах үлэлэрэ умнуллубаттык иҥмиттэрэ...**

Миитиннэргэ уонна мунньахтарга норуоту кытта көрсүстэххинэ миигин билэр үлэһиттэргэ уонна кинилэр оҕолоругар уонна оройуону олохтоохуҥҥа отуттан тахса сыл анараа өттүгэр биһиги оҥорбут үлэлэрбитин, дьыалаларбытын умнубатах дьоннорго миигиттэн төлөннөөх эҕэрдэтэ итиэннэ сиргэ тиийэ сүгүрүйүүбүн тиэрт!“

С.К.Боескоров сырдык кэриэһэ, кини үтүөтэ-өҥөтө хаһан да умнуллуо суоҕа.

Н.ВИНОКУРОВ.
Өлөөн бөһүөлэгэ.

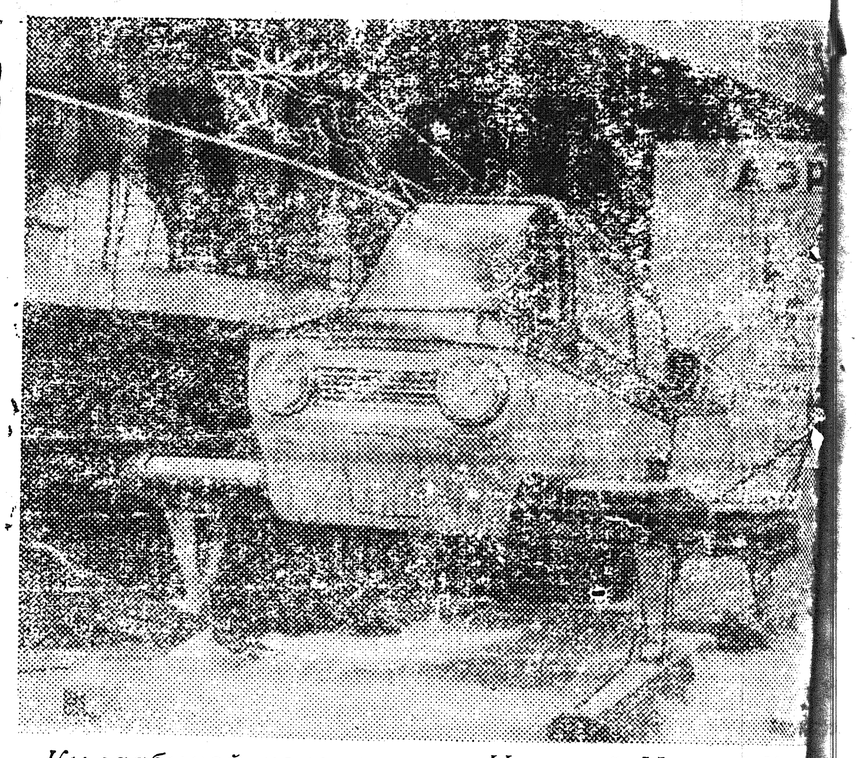

Кылаабынай конструктор Николай Ильич Ка конструкторскай бюротугар саҥа „КА-36“, „Ветер аэросанилар айылыннылар.

Бу икки миэстэлээх аэросанилар хотугу сир, биир уонна Казахстан кырыс оройуоннарын ол тоохторун биирдиилээн туһаныыларыгар ананыл

„Ветерокка“ „МТ-8“ маркалаах 38 ат күүс электростартердаах мотоцикл мотуора олордул на.

Аэросанилар чааска 70 км түргэннээхтэр. Са май ырааҕа 350 километр. Корпуһа уонна хайыһ дара өстүөкүлэ пластикаттан оҥоһуллубуттар.

Кабина тымныыттан харыстанар икки хос түөкүлэлээх. Быйыл маннык аэросанилар баста партиялара тахсыахтара.

СНИМОККА: „Ветерок“, „КА-36“ аэросани.

Аҕааччылар санааларын этэллэр

ХАЙДАХ БУОЛУО ЭТЭЙ?

Былыр дьаданы эбэҥкилэр 5-6 эрэ төрүүр табалаах буолаллара. Ол аҕыйах табаларыттан үүтүн ыан иһэн туһанаары, сайын атырдьах ыйын саҥатыттан тугуттарын арааралл Ити кэмҥэ тугут си улахан таба аһыыр а (лабыктаны, сиибикт оту, кунааҕы, о.д.а.) ба тын тото-хана аһыыр б лар. Онон ийэтин үүтэ суох уойар, торолуйар. ааһан ийэтиттэн араар лыбыт тугут ийэтин сылдьар тугуттааҕар бы бөдөҥ, әмис буолар әбит

Аҕаларбыт, әһәләрбит опыттарын олохтуур бу лар хайдах буолуо э Биһиги санаабытыгар, ат дьах ыйын саҥатыттан ны табалартан оҕоло араарыы совхозка э барсы биэриэн сөп.

Биириҥэн, ийәлэр баа ныран, әмис буолуо этил Оттон әмис таба кытар батын, оҕото доруобай, гиэн-чәбдик буоларын барыта билэр.

Иккиһиҥэн, ийәлэрит араарыллыбыт тугуттар, ники ыйбыппыт курдук, дук бөдөҥ, әмис буолан бәх әбии эти ыларга к лөһүөх этиләр. Онон т ту ийәтиттэн араарыы хан барыстаах.

Тугуту ийәтиттэн хай араарыахха сөбүй? Ити һунан специалистар сөп сүбэни биэриэхтэрэ ди ныыбыт. Оттон былыр дьаҕастар ийэтин әмиий таба сааҕын биһэн о араарар этиләр. Ити н биллэн турар, билигин быгаһа суох. Ол гынан ран саах оннугар х әрэ сыттаах әминэн т таба әмиийин сотор бу хайдах буолуо этэй?

А.С.ХРИСТОФОР
Н.Н.ФАДЕ

САНЫ ТУҺАНЫЫ, ИЛДЬӘ СЫЛДЬЫЫ УОННА БУЛТААҺЫН БЫРААБЫЛАЛАРЫН КӘҺИИ ИҺИН ЭППИЭТИНЭС ТУҺУНАН

Райсовет исполкомун булгуччулаах быһаарыыта

РСФСР Верховнай Советын Президиумун 1963 сыл алтынньы 14 күнүнээҕи Ыйааҕар сөп түбэһиннэрэн сааны туһаныы, илдьэ сылдьыы бэрээдэгин уонна бултааһын бырааабылатын кэһииләри утары охсуһуутун күүһүрдэр наадаттан үлэһиттэр депутаттарын Өлөөн оройуоннаах Советын исполкома быһаарар:

1. Саха АССР Министрдэрин Совета 1962 сыл алтынньы 5 күнүгэр 522 №-дээх уураах ааҕынан бигэргэтиллибит Саха АССР-га бултааһын Бырааабылаларын уонна болдьоҕун кэһиигэ буруйдаахтары маннык административнай миэрэлэргэ тардарга:

а) сэрэтии;

б) общественнай сабыдыал;

в) булт кини сүрүн дьарыга буолбат буоллаҕына, 3 сылга болдохтоон бултуур бырааабын быһыы;

г) бултуур тэрилин, кини сыанатын төлөөн эбэтэр төлөөбөккө былдьаан туран 20 солк. ыстараантаа-һын.

2. Нэһилиэнньэлээх пуннарга эбэтэр ытыы көҥүлэммэт сирдэригэр ытыалаһын, бултуур (нарезной) сааны атын киһиэхэ биэрии, ону тэҥэ билиэтэ суох дьоҥҥо кылааккай стволлаах бултуур сааны атыылаһын эбэтэр уларсыы иһин, өскөтүн итиннэхэ холуобунай эппиэккэ тардыллыбат буоллахтарына, сааларын, кини сыанатын төлөөн эбэтэр төлөөбөккө былдьаан туран 10 солк. диэри ыстараантаныллар.

3. Бу быһаарыы 1 пуунугар этиллибит миэрэлэри туттубут кэнниттэн көҥүлэ суох көҥүлэммэтэх сирдэргэ эбэтэр бобуллубут болдьоххо, бобуллубут тэрилинэн уонна ньыманан сокуоннайа суох бултааһын иһин буруйдаахтар холуобунай эппиэккэ тардыллан 1 сылга диэри болдьохтоон кыһалаҥ үлэҕэ түбэһэллэр эбэтэр бултаабыттара барыта уонна бултуур тэриллэрэ тутуллан эбэтэр тутуллубакка 200 солк. диэри ыстараантаналлар.

Бултаныылара толору бобуулаах кыыллары уонна көтөрдөрү бултааһын эбэтэр улахан хоромньуну таһаарбыт сокуоннайа суох бултааһын иһин буруйдаахтар холуобунай эппиэтинэскэ тардыллан, 1 сылга диэри болдьоххо көҥүлэрэ быһыллар уонна ити болдьоххо кыһалаҥ үлэҕэ уурулларлар, эбэтэр бултаабытын барытын уонна булдун тэрилин былдьаан эбэтэр былдьаабакка 500 солк. ыстараантаналлар.

4. Бултааһын уонна РСФСР булдун хаһаайыстыбатын туһунан Балаһыанньаны тутуспатах государственнай, кооперативнай уонна общественнай тэрилтэлэр дуоһунастаах дьонноро сэрэтии уонна 10 солк. диэри ыстараап быһыытынан эппиэтинэскэ тардыллаллар. Нарезной саалары кинини бас биэргэ көҥүлэ суох дьоҥҥо атыылаһын, сокуоннайа суох бултааһыҥҥа ведомственнай тэрилиэрии уонна туһаныы иһин предприятие уонна тэрилтэ итиниэхэ буруйдаах үлэһиттэрин административнай эппиэтинэскэ тардан 20 солк. диэри ыстараап түһэрилиэр.

5. Саанан бултааччылар булчут билиэтин райпо соҕотуопкаҕа отделыттан ылыахтаахтар, ол кэнниттэн сельскэй, нэһилиэктэрдээҕи Советтарга бас биэр сааларын хайаан да регистрациялатар әбәәһинәстәәхтәр.

6. Булт бырааабылаларын кэспиттэри ыстараантаа-һын уонна саа сэбин тутуһуу туһунан боппуруоһу быһаарыы райсовет исполкомун административнай комиссиятынан кинниэхэ общественнай тэрилтэлэр протокол оҥорор бырааптаах представителлэрэ килләрбит матырыйаалларыгар олоҕуран ыытыллар.

7. Бу быһаарыы туолуутун хонторуоллааһыны райсовет исполкомунааҕы милиция отделениетыгар уонна сельскэй Советтарга сүктэриллэр.

8. Быһаарыы бэчээккэ тахсыбытын кэнниттэн 15 хонон баран Өлөөн территориятыгар бүтүннүүтүгэр бэйэтин күүһүгэр киирэр уонна 2 сыл устатыгар туһаныллар.

Райсовет исполкомун председателин солбуйааччы
П. МИХАЙЛОВ.
Райсовет исполкомун секретарын оннугар.
С. ДМИТРИЕВ.

Өлөөн бөһүөлэгэ. 1967 сыл бэс ыйын 3 күнэ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуонунаах типография Тахсар ахсаана 479 Сакааһын №-рэ 51

Редактор Г. М. СЕМЕН